

z dnia 30 czerwca 2016 r.

w sprawie przyjęcia "Programu Wspierania Rodziny w Mieście Bełchatowie na lata 2016 - 2018"

Na podstawie art. 7 ust. 1 pkt 6a, art.18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2016 r., poz. 446), art. 176 pkt 1 i art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2016 r., poz. 575) oraz w związku z Uchwałą Nr LI/451/14 Rady Miejskiej w Bełchatowie z dnia 30 października 2014 r. w sprawie przyjęcia „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Bełchatowa na lata 2014 - 2020”, Rada Miejska w Bełchatowie uchwala co następuje:

§ 1. Przyjmuje się „Program Wspierania Rodziny w Mieście Bełchatowie na lata 2016 - 2018”, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Prezydentowi Miasta Bełchatowa.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodnicząca Rady
Miejskiej w Bełchatowie

Elżbieta Naturalna
Elżbieta Naturalna

Załącznik do Uchwały Nr XXIII/200/16
Rady Miejskiej w Bełchatowie
z dnia 30 czerwca 2016 r.

Program Wspierania Rodziny w Mieście Bełchatowie na lata 2016 - 2018

Bełchatów, czerwiec 2016 rok

WSTĘP

Ustawa z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, zgodnie z art. 176 pkt. 1, nakłada na gminy nowy obowiązek polegający na opracowaniu i realizacji 3- letnich gminnych programów wspierania rodziny. Zgodnie z art. 2 powyższej ustawy, wspieranie rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo- wychowawczych to zespół planowanych działań mających na celu przywrócenie rodzinie zdolności do wypełnienia tych funkcji.

Rodzina i dziecko są chronione zarówno w ustawodawstwie polskim jak i międzynarodowym. Artykuł 18 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej stanowi, że małżeństwo, macierzyństwo i rodzicielstwo znajdują się pod ochroną i opieką Rzeczypospolitej Polskiej. Podstawową zasadą Konstytucji jest ochrona praw rodziny. Rodziny znajdujące się w trudnej sytuacji materialnej i społecznej, zwłaszcza wielodzietne i niepełne, mają prawo do szczególnej pomocy ze strony władz publicznych.

Rodzina to pierwsza, podstawowa i najważniejsza komórka każdego ludzkiego życia, bez względu na to pod jakim kątem i z jakiego poziomu chciałoby się rozpatrywać definicję tejże grupy społecznej. W socjologii definiuje się rodzinę jako grupę bezpośrednio spokrewnionych ze sobą osób, w której dorośli członkowie są odpowiedzialni za sprawowanie opieki nad dziećmi. To właśnie w rodzinie upatruje się podstaw ludzkiej tożsamości, kształtowania się osobowości człowieka i jego postaw. Powinnością rodziny winno być zapewnienie poczucia bezpieczeństwa jej członkom oraz wzmocnienie ich osobistego rozwoju. Takie bowiem czynniki kształtują zdolności człowieka do radzenia sobie z piętrzącymi się kłopotami dnia codziennego, relacje w rodzinie oddziałują na ludzką osobowość, system wartości, postawę oraz stają się wyznacznikiem dla wyznawanych wartości na przyszłość. Wychowawcze oddziaływanie rodziny ma istotny wpływ na socjalizację dzieci i młodzieży w drodze nieuświadomionego często przekazywania wiedzy o otaczającym świecie wraz z wartościowaniem go i preferowaniem wzorów zachowań.

Zdrowa rodzina wypełniając w sposób prawidłowy swoje funkcje zapewnia dzieciom poczucie bezpieczeństwa i własnej wartości, dając im możliwość prawidłowego rozwoju i wypełniania ról społecznych w przyszłości. Właściwemu funkcjonowaniu rodziny zagraża jednak szereg czynników, wśród których istotny wpływ mają zjawiska patologiczne. Ich oddziaływanie czyni daną rodzinę dysfunkcyjną. Tam, gdzie natężenie zagrożeń jest znaczące rodzina staje w obliczu nawarstwiających się problemów i niejednokrotnie jest bezradna w ich przewycięzeniu. Nie jest w stanie realizować podstawowych zadań, role wewnątrzrodzinne ulegają zaburzeniu, łamane są reguły, a zachowania poszczególnych członków rodziny stają się coraz bardziej niezgodne z normami prawnymi i moralnymi oraz oczekiwaniami społecznymi. W rezultacie rodzina staje się niewydolna wychowawczo. Gdy rodzice nie wypełniają w sposób prawidłowy zadań opiekuńczych i wychowawczych konieczne jest podjęcie wszelkich działań zmierzających do wsparcia rodziny, korygowania dysfunkcyjnych zachowań i przewyciężenia problemów uniemożliwiających sprawowanie właściwej opieki nad dzieckiem. W szczególności wsparcie takie powinno opierać się na diagnozie sytuacji rodziny i jej najbliższego środowiska, analizie przyczyn pojawiających się kryzysów, a polegać na monitorowaniu sytuacji rodzin zagrożonych ich wystąpieniem, wzmocnieniu poczucia odpowiedzialności za wszystkich członków rodziny, rozwijaniu umiejętności opiekuńczo- wychowawczych rodziców, podniesieniu świadomości w zakresie planowania oraz funkcjonowania rodziny, przeciwdziałaniu marginalizacji i degradacji społecznej, dążeniu do integracji i reintegracji rodziny. Należy przy tym zaznaczyć, że rodziny dysfunkcyjne prawie nigdy same nie szukają pomocy w rozwiązywaniu swoich problemów. Najczęściej wynika to z braku świadomości, zarówno przyczyn jak i skutków, długotrwałego funkcjonowania w sytuacji destrukcyjnej dla rodziny. Występujące w rodzinie problemy najczęściej są złożone i ich rozwiązanie wymaga interdyscyplinarnych i skoordynowanych działań instytucji działających na rzecz rodzin oraz osób ze specjalistycznym przygotowaniem, w szczególności: pracowników socjalnych, pedagogów szkolnych, policji, kuratorów sądowych, asystentów rodzinnych. Działania takie mogą być skuteczne jedynie przy współpracy wszystkich instytucji działających na rzecz dziecka i rodziny.

Niniejszy Program Wspierania Rodziny w Mieście Bełchatowie na lata 2016- 2018 stanowi realizację dyspozycji ustawowej. Podstawą do określenia priorytetów Programu w zakresie proponowanych form wsparcia na rzecz przywrócenia rodzinie zdolności do prawidłowego wypełniania funkcji opiekuńczo- wychowawczych, była diagnoza społeczna dotycząca funkcjonalności rodzin zamieszkujących na terenie Bełchatowa. Diagnoza została dokonana w oparciu o analizę danych dotyczących rodzin objętych wsparciem Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Bełchatowie w latach 2011- 2015.

I. REGULACJE PRAWNE PROGRAMU

1. 1. Podstawy prawne.

Zapisy Programu Wspierania Rodziny w Mieście Belchatowie na lata 2016- 2018 są odzwierciedleniem standardów i norm prawa wynikających z ustawodawstwa krajowego, znajdujących się m. in. w:

- ustawie z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym,
- ustawie z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej,
- ustawie z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie,
- ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii,
- ustawie z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

1. 2. Spójność Programu z innymi dokumentami strategicznymi.

Program Wspierania Rodziny w Mieście Belchatowie na lata 2016- 2018 jest zgodny z założeniami polityki społecznej zawartymi w dokumentach strategicznych dla regionu łódzkiego, tj.:

- Strategią Rozwoju Województwa Łódzkiego 2020,
- Wojewódzką Strategią w Zakresie Polityki Społecznej 2007-2020,
- Wojewódzkim Programem Wspierania Rodziny i Systemu Pieczy Zastępczej na lata 2014- 2020.

Niniejszy Program wpisuje się w cele „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Belchatowa na lata 2014-2020”, przyjętej przez Radę Miejską w Belchatowie w dniu 30 października 2014r. Uchwałą Nr LI/451/14, realizując jeden z jej celów szczegółowych, tj. „Rozszerzenie oferty wspierania rodziny”.

Jednocześnie dokument ten jest komplementarny z następującymi lokalnymi programami uwzględniającymi działania dotyczące polityki społecznej wobec rodzin, realizowanymi przez Miasto Belchatów:

- Miejskim Programem Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Miasta Belchatowa,
- Programem Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy,
- Programem Przeciwdziałania Narkomanii.

1. 3. Zadania gminy w zakresie wspierania rodziny.

Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej dokonuje podziału kompetencji oraz zadań realizowanych przez jednostki samorządu terytorialnego (tabela nr 1).

Tabela nr 1. Podział kompetencji i zadań w zakresie organizacji wsparcia rodziny i pieczy zastępczej

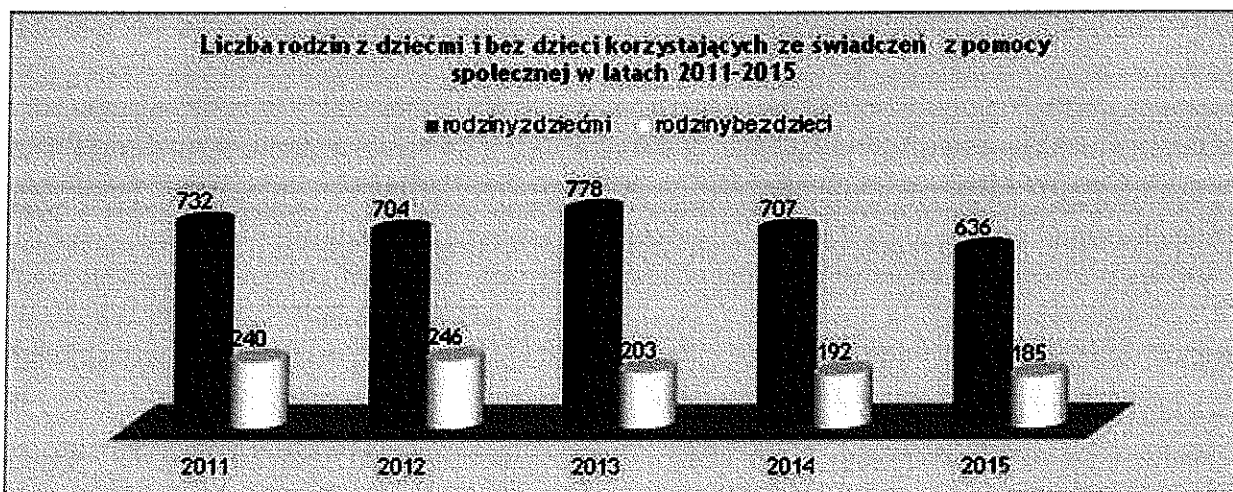
GINA Wsparcie rodziny	POWIAT Organizowanie pieczy zastępczej	WOJEWÓDZTWO Wsparanie działań powiatu i gminy
Praca z rodziną <ul style="list-style-type: none">• usługi asystenta rodziny• konsultacje i poradnictwo specjalistyczne, w tym prawne• terapia i mediacja• usługi opiekuńcze i specjalistyczne• grupy samopomocowe/grupy wsparcia	Usługi koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej	Adopcja
Pomoc w opiece i wychowaniu dziecka <ul style="list-style-type: none">• placówki wsparcia dziennego• rodziny wspierające	Rodzinna piecza zastępcza Instytucjonalna piecza zastępcza - placówki opiekuńczo-wychowawcze	Regionalne placówki opiekuńczo- terapeutyczne
Prowadzenie działań profilaktycznych na rzecz wspierania rodziny	Usamodzielnienia wychowanków	Interwencyjne ośrodki preadopcyjne
Współpraca instytucji i podmiotów działających na rzecz dziecka i rodziny		

II. DIAGNOZA SYTUACJI RODZIN W MIEŚCIE BELCHATOWIE

2. 1. Analiza danych.

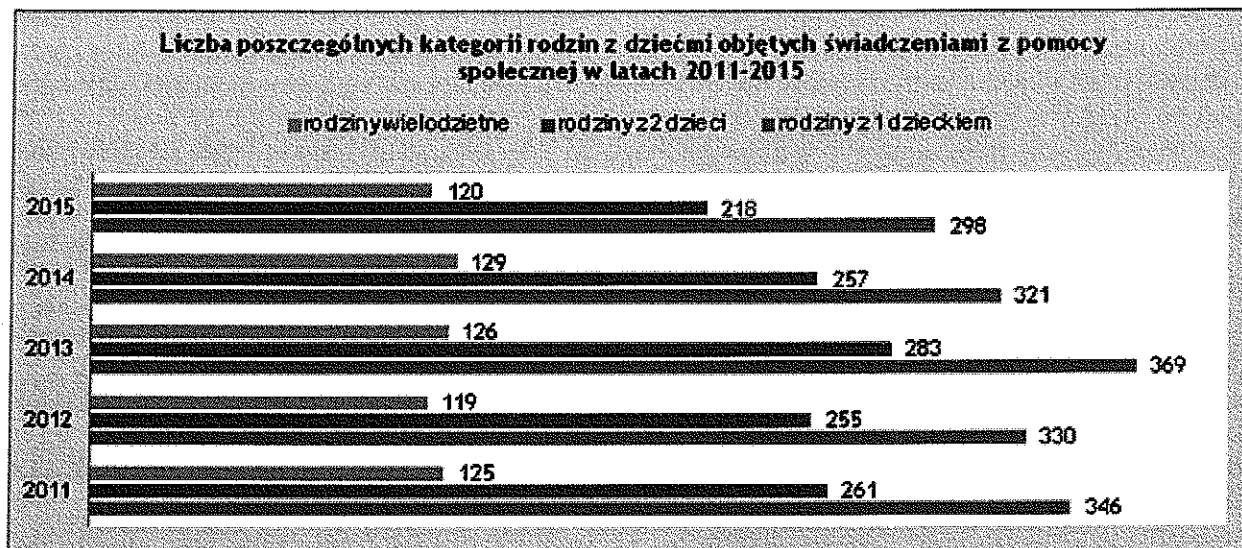
Według stanu na dzień 31.12.2015r. w Belchatowie zameldowanych było 59 651 mieszkańców. W tym okresie szeroko rozumianym wsparciem Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Belchatowie (MOPS) zostało objętych 821 rodzin, liczących 2 593 osoby. W 2015 r. najliczniejszą grupą wśród rodzin objętych pomocą, podobnie jak w perspektywie ostatnich pięciu lat, były rodziny z dziećmi (wykres nr 1).

Wykres nr 1

Analizowana w tym okresie struktura rodzin z dziećmi wskazuje, że pomocy udzielano przede wszystkim rodzinom mającym na utrzymaniu jedno bądź dwoje dzieci. Na stałym poziomie utrzymywała się również liczba rodzin wielodzietnych korzystających ze świadczeń z pomocy społecznej (wykres nr 2).

Wykres nr 2

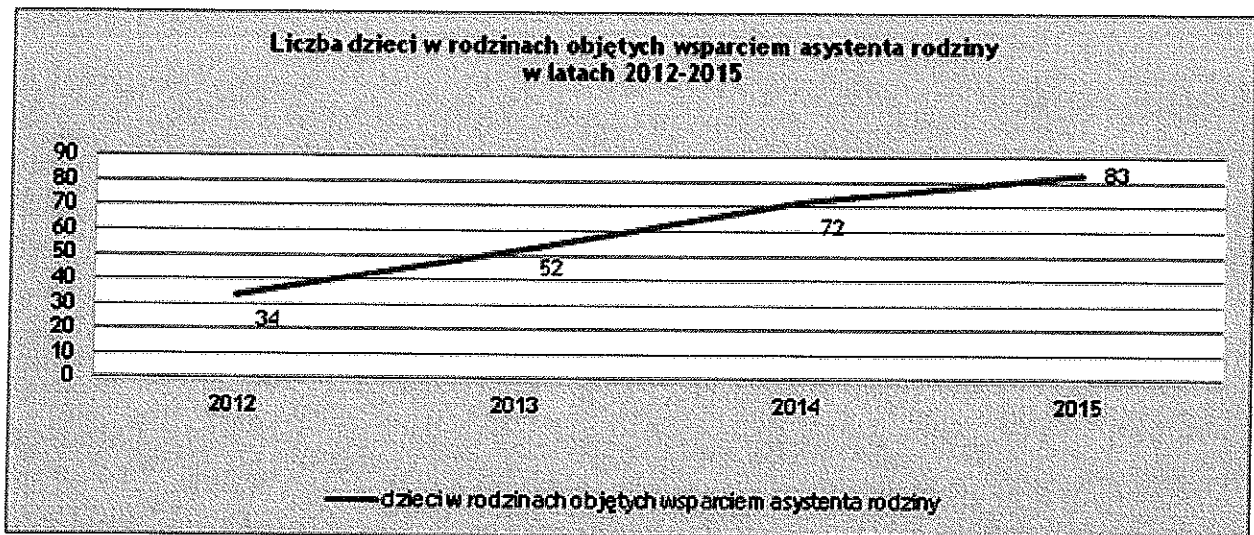
W ostatnich pięciu latach obserwuje się dużą dynamikę zmian zachodzących w obszarze dwóch typów rodzin korzystających z pomocy społecznej. Z roku na rok systematycznie maleje liczba rodzin niepełnych korzystających z pomocy społecznej, a wyraźnie wzrasta liczba rodzin pełnych. W 2015 r. MOPS objął pomocą w formie świadczeń o 15% więcej rodzin pełnych niż w roku 2011. Natomiast o ponad 28% zmniejszyła się liczba rodzin niepełnych korzystających ze świadczeń (wykres nr 3).

Wykres nr 5

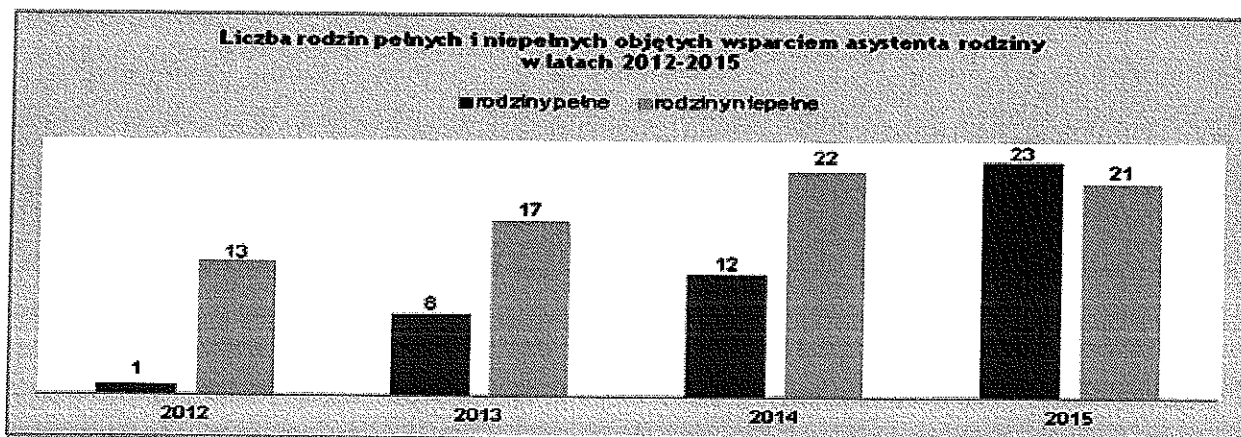
Blisko 2,5 krotnie wzrosła również liczba dzieci objętych wsparciem asystenta rodziny (wykres nr 6). W analizowanym okresie najliczniejszą grupę stanowiły dzieci z przedziału wiekowego 7-13 lat (46% ogółu objętych wsparciem) oraz dzieci do 6 roku życia (około 31%).

Wykres nr 6

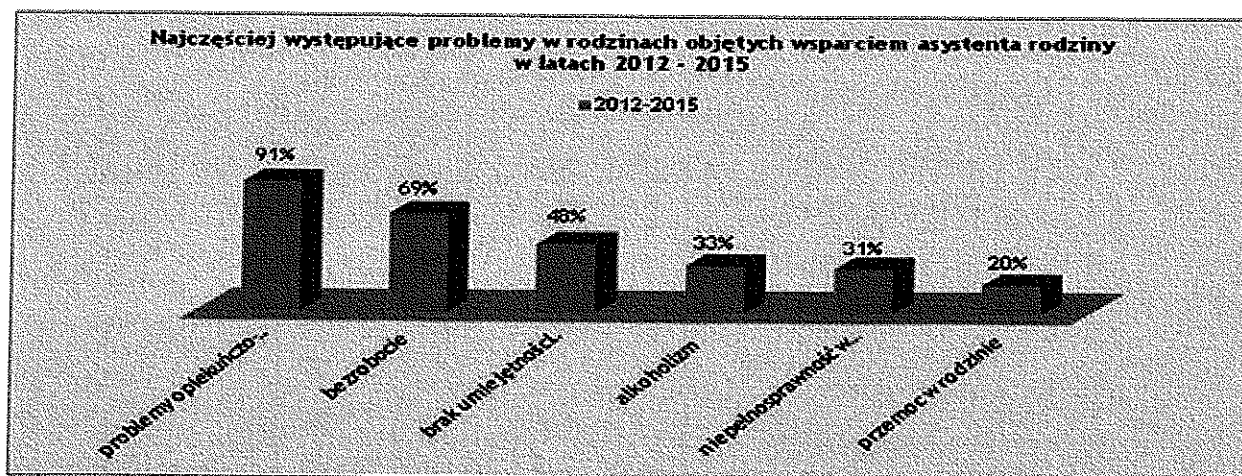
Wśród typów rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny znaczny odsetek stanowiły rodziny niepełne – średnio w ciągu czterech lat 69% ogółu objętych wsparciem. Należy jednak zaznaczyć, iż obserwujemy dynamiczny wzrost liczby rodzin pełnych, które potrzebują tego rodzaju wsparcia (wykres nr 7).

Wykres nr 7

Najliczniejszą grupę stanowiły rodziny z problemem bezradności opiekuńczo- wychowawczej- średnio to 91% rodzin objętych wsparciem asystenta. W dalszej kolejności to rodziny z problemami takimi jak: bezrobocie- 69% rodzin oraz nieumiejętność gospodarowania budżetem domowym- 48% rodzin. Pozostałe dysfunkcje pojawiające się z powodu, których rodzina była objęta wsparciem asystenta to: alkoholizm, niepełnosprawność oraz przemoc w rodzinie. W przypadku 4% rodzin powodem objęcia wsparciem przez asystenta rodziny było uzależnienie od środków psychotropowych (wykres nr 8).

Wykres nr 8

Analiza powodów zakończenia współpracy rodzin z asystentem wskazuje, że w ciągu ostatnich trzech lat tylko 40% rodzin zakończyło ją z uwagi na osiągnięte cele, ujęte w planie pracy z daną rodziną. W pozostałych 60% rodzin przyczyną zakończenia współpracy było: zerwanie współpracy przez rodzinę, zmiana miejsca zamieszkania rodziny oraz brak efektów tej współpracy, co skutkowało umieszczeniem dziecka w pieczy zastępczej. Dane w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

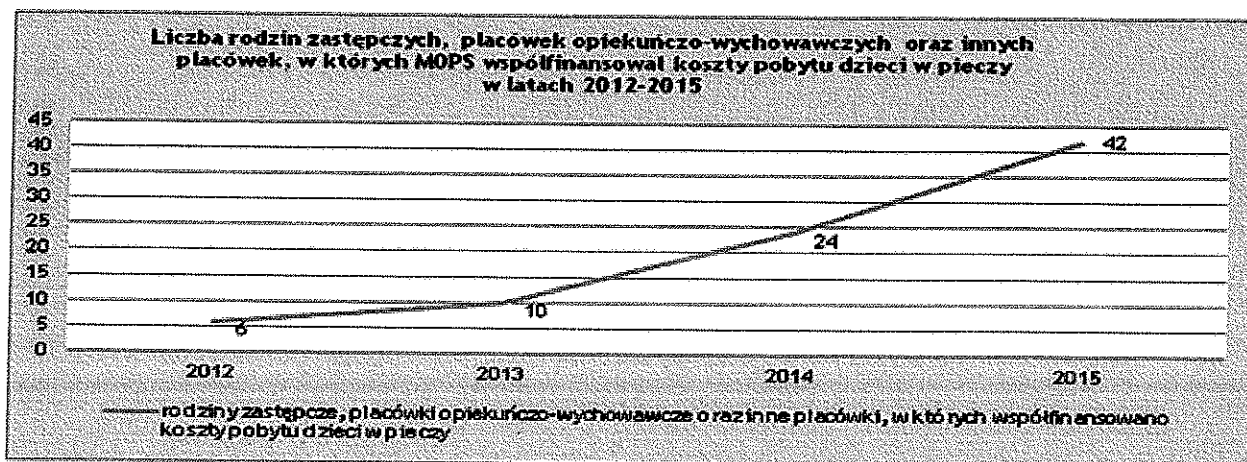
Tabela nr 4. Powody zakończenia współpracy z asystentem rodziny w latach 2013-2015.

Lp.	Powody zakończenia współpracy z asystentem rodziny	2013	2014	2015
1.	Osiągnięte cele przez rodzinę	2	5	5
2.	Zerwanie współpracy przez rodzinę	2	1	7
3.	Zmiana miejsca zamieszkania rodziny	-	4	1
4.	Brak efektów współpracy z rodziną (umieszczenie dziecka w pieczy)	1	-	2
Ogółem		5	10	15

Długotrwałe nieprawidłowe funkcjonowanie rodziny stanowi potencjalne zagrożenie odebrania dzieci ze środowiska naturalnego i umieszczenia ich w pieczy zastępczej. W analizowanym okresie zwiększyła się liczba rodzin zastępczych i placówek opiekuńczo- wychowawczych, w których MOPS współfinansował koszty pobytu dzieci w pieczy- w porównaniu z 2012 r. liczba ta wzrosła siedmiokrotnie (wykres nr 9).

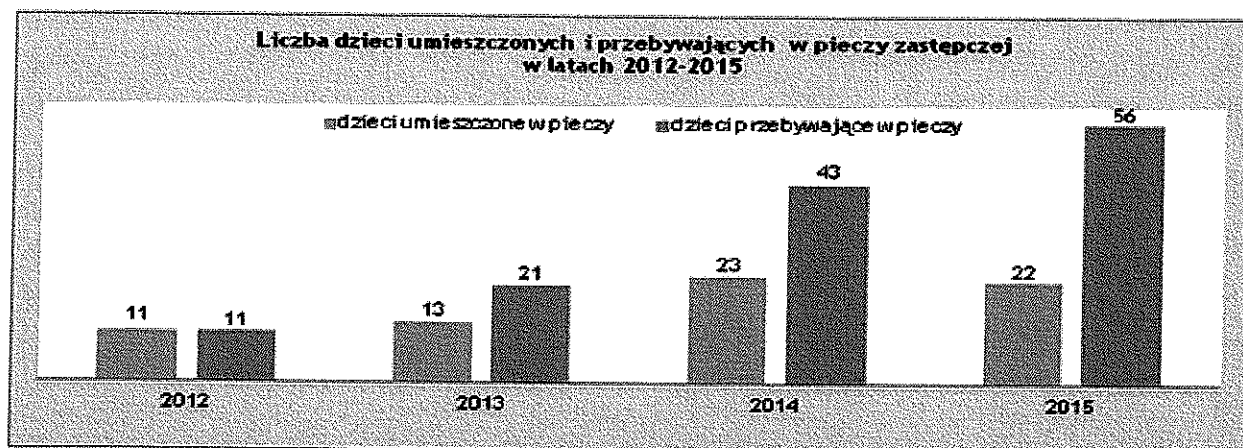

Wykres nr 9

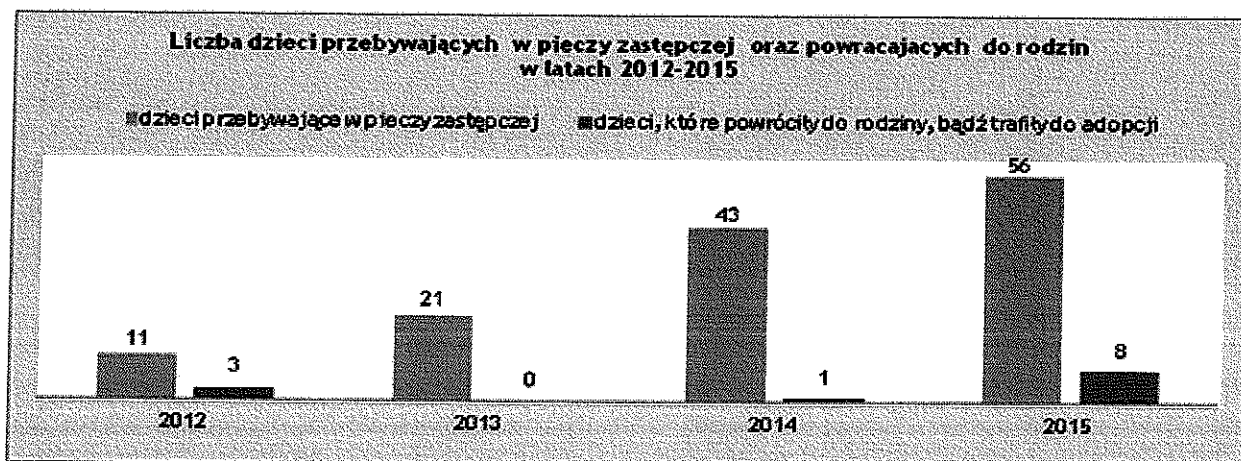
Na przestrzeni ostatnich czterech lat zwiększyła się liczba dzieci umieszczanych i przebywających w pieczy zastępczej. W porównaniu do 2012 r. liczba dzieci przebywających w pieczy w 2015 r. wzrosła pięciokrotnie (wykres nr 10). W latach 2012- 2015 na wniosek pracownika socjalnego z powodu nadużywania alkoholu przez matki, dwoje dzieci zostało umieszczonych w pieczy zastępczej (na podstawie art. 12a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie). Matki odbyły terapię i dzieci powróciły do rodzin biologicznych. Pozostałe dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej decyzją sądu rodzinnego, na wniosek kuratorów, szkół, policji, samych rodziców i ich rodzin.

Wykres nr 10

Dane ilościowe za ostatnie cztery lata określają znacząco niski wskaźnik powrotu do rodzin naturalnych, bądź trafiających do adopcji dzieci przebywających w pieczy zastępczej. W analizowanym okresie kształtował się on zaledwie na poziomie 11% (wykres nr 11).

Wykres nr 11

W 2015 r. z 40 rodzin biologicznych, których dzieci umieszczono w pieczy zastępczej, 28 rodziców miało ograniczoną władzę rodzicielską, 24 było pozbawionych władzy rodzicielskiej. Ponadto jedna matka była niepełnoletnia (nie posiadała władzy rodzicielskiej), natomiast rodzice jednego dziecka są ubezwłasnowolnieni, więc także nie mieli władzy rodzicielskiej. Tylko 5 rodzin podjęło współpracę z asystentem w zakresie powrotu dzieci do rodziny. W pozostałych przypadkach nie ma możliwości podjęcia współpracy z asystentem z powodu:

- pobytu rodziców w zakładzie karnym,
- choroby psychicznej rodziców,
- nieznanego miejsca pobytu rodziców,
- braku zgody rodziców na powrót dziecka.

2. 2. Zasoby miasta i podejmowane działania.

Wsparcie rodzin z problemami opiekuńczo- wychowawczymi we właściwym wypełnieniu ich funkcji jest jednym z priorytetów polityki rodzinnej miasta. Wiele instytucji i organizacji z terenu miasta podejmuje działania mające na celu pomoc rodzinom w sprawowaniu ich wychowawczej i społecznej funkcji.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Bełchatowie od 2011 r. organizuje „Szkołę dla rodziców”. Program zajęć skierowany jest do rodziców, mających problemy wychowawcze ze swoimi dziećmi. W ramach spotkań prowadzone są: indywidualne lub grupowe spotkania rodziców z psychologiem i pedagogiem w formie poradnictwa, konsultacji oraz szkoleń, celem których jest:

- budowanie dobrych relacji rodzinnych: rodzic- dziecko,
- wzmocnienie autorytetu osoby dorosłej w oczach dzieci i młodzieży,
- porozumiewanie się bez przemocy,
- propagowanie alternatywnych zachowań wobec uzależnień.

Najczęściej uczestnikami spotkań są rodzice dzieci uczęszczających do placówek wsparcia dziennego prowadzonych przez MOPS, w ramach Ośrodka Pomocy Dzieciom i Rodzinie (tabela nr 5).

Tabela nr 5. Liczba rodziców niewydolnych wychowawczo uczęszczających do „Szkoły dla rodziców” w latach 2011-2015.

Liczba rodziców realizujących program „Szkoły dla rodziców”	2011	2012	2013	2014	2015
	23	18	22	14	15

W latach 2012 - 2015 na terenie Miasta Bełchatowa funkcjonowało 8 placówek wsparcia dziennego. Dwie prowadzone były przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Bełchatowie, pozostałe przez organizacje pozarządowe. Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, placówki takie w szczególności zapewniały opiekę i wychowanie, pomoc w nauce, organizację czasu wolnego, zajęcia socjoterapeutyczne, terapeutyczne, korekcyjne, kompensacyjne, logopedyczne. Podejmowane działania miały na celu organizację pomocy rodzinom w realizacji funkcji opiekuńczo- wychowawczych na rzecz dziecka.

[Podpis]

Zaprezentowana poniżej tabela przedstawia liczbę dzieci w latach 2012- 2015 w placówkach wsparcia dziennego, działających w obszarze wsparcia rodziny.

Tabela nr 6. Liczba dzieci w latach 2012-2015 w placówkach wsparcia dziennego, działających w obszarze wsparcia rodziny.

Placówki wsparcia dziennego z terenu Bełchatowa	Liczba dzieci z rodzin niewydolnych wychowawczo uczęszczających do placówek wsparcia dziennego			
	2012	2013	2014	2015
Placówki prowadzone przez MOPS				
Świetlica Socjoterapeutyczna „Ster”	64	56	51	44
Świetlica Środowiskowa „Promyk”	29	31	31	32
Placówki prowadzone przez organizacje pozarządowe				
Świetlica Środowiskowa „Arka”	50	35	43	39
Świetlica Środowiskowa „Promyczek”	40	35	35	-
Klub Środowiskowy OSW „Strzelca”	50	50	50	40
Klub „Fair Play”	10	10	-	-
Klub „Pod Lasem”	20	-	-	-
Ośrodek Wsparcia Rodziny	35	20	15	13

W analizowanym okresie, część rodzin, których dzieci objęte zostały działaniami placówek wsparcia dziennego, korzystała z usług asystenta rodziny (tabela nr 7).

Tabela nr 7. Liczba dzieci objętych działaniami placówek wsparcia dziennego w latach 2012-2015, w rodzinach, których świadczone usługi asystenta rodziny.

Placówki wsparcia dziennego	Liczba dzieci objęta działaniami placówek wsparcia dziennego, w rodzinach których świadczone usługi asystenta rodziny			
	2012	2013	2014	2015
Świetlica Socjoterapeutyczna „Ster”	10	11	10	11
Świetlica Środowiskowa „Promyk”	-	-	-	1
Świetlica Środowiskowa „Arka”	5	4	1	2
Ogółem	15	15	11	14

Poniższe tabele uwzględniają placówki wsparcia dziennego, w tym Świetlicę Socjoterapeutyczną „Ster” i Świetlicę Środowiskową „Promyk” prowadzone przez MOPS oraz Świetlicę Środowiskową „Arka” prowadzoną przez Stowarzyszenie Rodzin Katolickich, realizujące wyłącznie stałą ofertę zajęć dla dzieci. Oferta ta obejmuje m.in.: zajęcia dydaktyczne, wychowawcze, profilaktyczne, kulturalno- oświatowe i prozdrowotne oraz wypoczynek letni. W ramach ww. świetlic dzieci mają zapewnione również wyżywienie.

Tabela nr 8. Zadania realizowane w Świetlicy Socjoterapeutycznej „Ster”.

Lp.	Nazwa zajęć	Specjalista	Forma zajęć	Liczba godzin
Zadanie pn. „Mogę więcej”				
1.	Zajęcia korekcyjno - kompensacyjne i rozwojowe	pedagog	indywidualna, grupowa	45
2.	Diagnoza psychologiczna i terapia zaburzeń	psycholog	indywidualna, grupowa	90
3.	Zajęcia profilaktyczno-socjoterapeutyczne	specjaliści profilaktyki uzależnień i socjoterapii	grupowa	132
4.	Zajęcia logopedyczne	logopeda	indywidualna	45
5.	Zajęcia sportowo-rekreacyjne	nauczyciel wychowania fizycznego	grupowa	60
Zadanie pn. „Półkolonie letnie” połączone z realizacją programu profilaktyczno-rozwojowego				
6.	Zajęcia profilaktyczno-rozwojowe	specjaliści profilaktyki uzależnień	grupowa	80

Tabela nr 9. Zadania realizowane w Świetlicy Środowiskowej „Promyk”.

Lp.	Nazwa zajęć	Specjalista	Forma zajęć	Liczba godzin
Zadanie pn. „Moja alternatywa”				
1.	Zajęcia korekcyjno-kompensacyjne i logopedyczne	pedagog (logopeda)	indywidualna, grupowa	45
2.	Diagnoza psychologiczna i terapia zaburzeń	psycholog	indywidualna, grupowa	60
3.	Zajęcia profilaktyczno-rozwojowe	specjaliści profilaktyki uzależnień	grupowa	80
4.	Zajęcia sportowo-rekreacyjne	nauczyciel wychowania fizycznego	grupowa	45
w tym zajęcia wakacyjne				
5.	Zajęcia profilaktyczno-rozwojowe	specjaliści profilaktyki uzależnień	grupowa	40

Tabela nr 10. Zadania realizowane w Świetlicy Środowiskowej „Arka”.

Lp.	Nazwa zajęć	Specjalista	Forma zajęć	Liczba godzin
1.	Profilaktyka uzależnień	pedagog- profilaktyka i terapia uzależnień	indywidualna, grupowa	Zajęcia grupowe- 1,5 godz. Dwa razy w tygodniu.
2.	Zapobieganie uzależnieniom	pedagog- profilaktyka i terapia uzależnień	indywidualna, grupowa	
3.	Plastykoterapia, muzykoterapia, choreoterapia sposobem na przeciwdziałanie uzależnieniom wśród dzieci i młodzieży	pedagog- profilaktyka i terapia uzależnień	indywidualna, grupowa	Zajęcia indywidualne- na bieżąco w miarę potrzeb.
w tym zajęcia wakacyjne				
4.	Półkolonie letnie	pedagog- profilaktyka i terapia uzależnień	indywidualna, grupowa	Zajęcia grupowe- 1,5 godz. Dwa razy w tygodniu. Zajęcia indywidualne- na bieżąco w miarę potrzeb.

Z analizy danych wynika, iż głównymi przyczynami problemów opiekuńczo- wychowawczych w rodzinach dzieci uczęszczających do placówek wsparcia dziennego są: alkoholizm rodziców, niskie kompetencje wychowawcze rodziców, bezrobocie, ubóstwo, problemy mieszkaniowe, wielodzietność, rodziny niepełne oraz przemoc w rodzinie.

Ponadto Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Belchatowie realizuje działania mające na celu skuteczną i profesjonalną pomoc prawną, psychologiczną, terapeutyczną oraz pomoc w zakresie uzależnień w ramach „Zespołu Poradnictwa Specjalistycznego”, świadczoną rodzinom i osobom z terenu Miasta Belchatowa. Działalność Zespołu (tabela nr 11) stanowi merytoryczną podbudowę wszystkich zadań z zakresu pracy socjalnej realizowanych przez ww. Ośrodek.

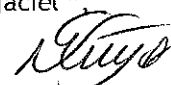
Tabela nr 11. Liczba porad udzielanych przez specjalistów w ramach Zespołu Poradnictwa Specjalistycznego w latach 2011-2015.

Specjalista	Liczba porad				
	2011	2012	2013	2014	2015
Prawnik	158	170	193	198	434
Terapeuta uzależnień	140	218	149	146	185
Psycholog (dwóch specjalistów)	307	330	242	234	263
Terapeuta rodzinny	-	93	99	510	583

Rodziny z problemem bezradności w sprawach opiekuńczo- wychowawczych, systematycznie korzystają z porad świadczonych przez ww. specjalistów. W 2015 r. z porad psychologa skorzystało około 30 rodzin, z konsultacji lub porad terapeuty rodzinnego- 72 rodziny, w których wychowywało się 93 dzieci poniżej 18 roku życia, terapii rodzinnej podjęto się natomiast 27 rodzin.

W 2014 r. MOPS realizował projekt „Dobre re- akcje”, który w swych założeniach nakierowany był na wspieranie rodzin dysfunkcyjnych z terenu rewitalizowanego w Belchatowie. Dla rodziców w zakresie pomocy w sferze opiekuńczo- wychowawczej zorganizowano szereg warsztatów psychoedukacyjnych i spotkań indywidualnych. W ramach spotkań wzmacniano umiejętności wychowawcze rodziców poprzez zajęcia w zakresie: barier komunikacyjnych na linii dziecko- rodzic, metody konstruktywnego rozwiązywania problemów, rozpoznawania potrzeb psychicznych i uczuć dziecka, budowania więzi emocjonalnej między rodzicami i dziećmi, radzenia sobie ze stresem, asertywności, rozpoznawania uzależnienia od narkotyków, alkoholu, i internetu. Wsparciem również objęto dzieci wychowujące się w tych rodzinach, realizując dla nich warsztaty socjoterapeutyczne. Program warsztatów obejmował takie tematy jak: komunikacja społeczna, konflikty, agresja, asertywność, samoocena i budowanie pozytywnego obrazu siebie. Ponadto w ramach cyklicznych spotkań pod hasłem „Kolorowe lato ” na rewitalizowanych podwórkach, zaoferowano dzieciom alternatywne formy spędzania czasu wolnego, które przyczyniły się do integracji i aktywizacji uczestników oraz budowania więzi rówieśniczych.

Szereg działań w obszarze pracy z rodzinami dysfunkcyjnymi prowadzą także: Policja, Straż Miejska, kuratorzy sądowi, placówki oświatowe, Poradnia Psychologiczno- Pedagogiczna, organizacje trzeciego sektora: Stowarzyszenie Rodzin Katolickich, Stowarzyszenie Abstynenckie Klub Wzajemnej Pomocy „Przyjaciół ”

Stowarzyszenie Ośrodek Profilaktyki i Rozwoju Osobowości „OPIRO”, Towarzystwo Przyjaciół Dzieci, Bełchatowskie Centrum Profilaktyki i Terapii, Bełchatowskie Społeczne Towarzystwo Oświatowe. Działalność tych podmiotów skupia się na realizacji programów profilaktycznych. W 2015 r. zrealizowano m. in. takie programy jak:

- „Żyję zdrowo- nie palę”,
- „Alkohol- wróg czy przyjaciel”,
- „Alkohol i uzależnienia- zagrożenia na imprezach”,
- „Zanim spróbujesz- narkotyki i dopalacze”,
- „Odpowiedzialność prawna nieletnich i osób dorosłych”,
- „Dopalacze- co to jest?”,
- „Jak uchronić dziecko przed narkotykami?”,
- „Nie zamykaj oczu- Palenie”,
- „Nie zamykaj oczu - Piłem i Brałem”,
- „Bezpieczeństwo dziecka w kontakcie z osobami obcymi”,
- „Stop agresji psychicznej i fizycznej”,
- „Czyste powietrze wokół nas”,
- „Żyję świadomie i odpowiedzialnie”,
- „Dziękuję, nie palę”.

Miasto Bełchatów od 2012 r. realizuje „Bełchatowską Kartę Rodziny”, która ułatwia m. in. rodzinom wielodzietnym życie codzienne i pozwala na oszczędności w rodzinnych budżetach.

Osoby uzależnione od alkoholu i narkotyków, a także ich rodziny (osoby współuzależnione) mogą korzystać z pomocy Abstynenckiego Klubu Wzajemnej Pomocy „Przyjaciel” prowadzonego w Bełchatowie przez Stowarzyszenie Abstynenckie. Misją Klubu jest pomoc ludziom uzależnionym od alkoholu i narkotyków w procesie wychodzenia z nałogu. W Klubie pomoc znajdują również rodziny osób obciążonych nałogami. Ponadto mają tam miejsce spotkania grup AA (anonimowych alkoholików), Al- Anon (grupa dla kobiet współuzależnionych), Al- Atin (grupa dla nieletnich dzieci, których rodzic/ rodzice są alkoholikami), AH (grupa anonimowych hazardzistów) oraz NA (grupa anonimowych narkomanów).

Dodatkowo osoby uzależnione bądź członkowie ich rodzin mogą skorzystać z pomocy Stowarzyszenia Katolickiego Ruchu Antynarkotycznego „KARAN” jak również Poradni Życia Rodzinnego i Katolickiego Telefonu Zaufania prowadzonych przez Stowarzyszenie Rodzin Katolickich w Bełchatowie, które to podmioty oferują specjalistyczną pomoc skierowaną m. in. do osób i rodzin zagrożonych narkomanią, alkoholizmem, doświadczających przemocy. Ponadto działania na rzecz osób doświadczających przemocy oraz jej sprawców podejmowane są również przez Zespół Interdyscyplinarny. W ramach oferty Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Osób Doznających Przemocy, osoby jej doświadczające mają zapewnioną pomoc w formie poradnictwa, konsultacji, terapii oraz grupy wsparcia, a osoby stosujące przemoc mogą korzystać z programów korekcyjno- edukacyjnych oraz terapii.

2. 3. Wnioski

Analiza danych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Bełchatowie za ostatnie pięć lat, wskazuje na wzrost zjawiska dysfunkcji rodzin. Rosnący brak umiejętności radzenia sobie z problemami natury ekonomicznej, psychologicznej czy pedagogicznej sprawia, że rodzina jako „... podstawowa komórka społeczeństwa będąca naturalnym środowiskiem rozwoju i dobra wszystkich jej członków, a w szczególności dzieci...”¹ przestaje prawidłowo funkcjonować i nie jest w stanie właściwie realizować szeregu zadań, w konsekwencji staje się niewydolna wychowawczo.

Niepokojąco wzrasta liczba rodzin wieloproblemowych, których rodzice nie pracują, popadają w uzależnienia, stosują przemoc wobec swoich najbliższych. Takie postawy i zachowania w szybkim tempie dezorganizują i niszczą życie rodziny, prowadząc do niezaradności życiowej i niemożliwości zaspokajania najważniejszych potrzeb jej członków- przede wszystkim dzieci, które są pozbawione właściwej opieki i wychowania.

Systematycznie spada wskaźnik zawieranych małżeństw, rośnie liczba rozwiedzionych rodziców, którzy samotnie wychowując dzieci borykają się z problemami natury ekonomicznej, nie posiadają umiejętności prowadzenia gospodarstwa domowego oraz mają trudności z realizacją funkcji opiekuńczo- wychowawczej.

¹ Powszechna Deklaracja Praw Człowieka

W ocenie pracowników socjalnych oraz asystentów rodziny wysoki wskaźnik niewydolności wychowawczej rodziców wynika przede wszystkim z niskich kompetencji wychowawczych rodziców, z braku zainteresowania ze strony rodziców sprawami dziecka (czy chodzi do szkoły, czy się uczy, jak spędza wolny czas), z osłabienia więzi rodzinnych, z braku prawidłowych wzorców osobowościowych, umiejętności psychospołecznych oraz aspiracji edukacyjnych. Do zaniedbań w obszarze prawidłowej realizacji funkcji opiekuńczo- wychowawczej przyczyniają się uzależnienie rodziców i stosowanie przemocy wobec członków rodziny oraz fakt, iż coraz częściej dzieci wychowują się w rodzinach niepełnych. Znaczące jest również zjawisko negatywnych wzorców i wpływów grup rówieśniczych, które wymuszają negowanie norm społecznych.

Rośnie wskaźnik rodzin z takim poziomem niewydolności wychowawczej, dla których koniecznym jest wprowadzenie wsparcia asystenta rodziny. Zauważyć należy, że potrzeby w zakresie pracy asystentów rodziny są jednak dużo większe, niż wskazywać mogłaby na to liczba rodzin objętych ich wsparciem (w 2015 roku - 44 rodziny). Jak już wcześniej wspomniano, w tymże roku w przypadku 513 rodzin jednym z powodów przyznania pomocy społecznej była bezradność w sprawach opiekuńczo- wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego. Pamiętać jednak należy, że wsparcie świadczone przez asystenta wymaga zgody rodziny oraz jej aktywnego zaangażowania w dążeniu do pozytywnej zmiany.

Wzrasta liczba dzieci umieszczonych i przebywających w pieczy zastępczej. Znikomy natomiast procent dzieci powraca do rodzin naturalnych, bądź trafia do adopcji. Niewielki odsetek rodzin biologicznych, których dzieci umieszczone są w pieczy zastępczej podejmuje działania na rzecz reintegracji rodziny. Większość rodzin odmawia współpracy z asystentem rodziny w celu powrotu dziecka do rodziny. Niestety, nie w każdej sytuacji jest też możliwe całkowite przywrócenie dziecka rodzinie. O największych szansach na powrót dziecka do rodziny biologicznej można mówić przede wszystkim wtedy, gdy kryzys w rodzinie będący powodem umieszczenia dziecka w pieczy, nie przyjął trwałej zmiany, gdy rodzina nie zdążyła się jeszcze pogodzić ze stratą dziecka.

Placówki pracujące z rodziną stanowią cenny zasób miasta w obszarze wspierania rodziny biologicznej. Chociaż rodziny przeżywające trudności opiekuńczo- wychowawcze coraz częściej za namową pracowników socjalnych i asystentów rodziny zwracają się o pomoc do specjalistów w celu rozwiązania zaistniałych problemów, to nadal jest to wskaźnik niezadowalający. Z jednej strony przyczyną jest brak świadomości, zarówno powodów jak i skutków, długotrwałego funkcjonowania w sytuacji destrukcyjnej dla rodziny. Z drugiej- fakt, iż oferta usług pomocowych w środowisku lokalnym skierowanych do rodzin dysfunkcyjnych jest niekompletna i niewystarczająca. Wynika to głównie z fragmentaryczności form wspierania rodziny, z nie dość rozwiniętego systemu poradnictwa rodzinnego i mediacyjnego, terapii rodzin małżeńskich oraz braku wystarczającej liczby specjalistów. Niezbędne jest także systematyczne podnoszenie świadomości społecznej w zakresie przyczyn i skutków dysfunkcji oraz promowanie rodzinnego stylu życia.

W realizację zadań na rzecz rodziny powinny aktywnie włączyć się wszystkie instytucje i organizacje z terenu Miasta Bełchatowa, które swoimi działaniami wspierają dzieci i rodziny. Wspólne działanie pozwoli bowiem na zminimalizowanie negatywnych skutków patologii wśród rodzin, zapewni poczucie bezpieczeństwa w sytuacjach bezradności oraz stworzy spójny i skuteczny system wsparcia bełchatowskich rodzin.

III. IDEA, ZAŁOŻENIA I PRZEWIDYWANE EFEKTY REALIZACJI PROGRAMU

Nadrzędną ideą projektowanych działań w ramach Programu Wspierania Rodziny w Mieście Belchatowie na lata 2016- 2018 jest przede wszystkim dobro dzieci potrzebujących szczególnej ochrony i pomocy ze strony dorosłych, środowiska rodzinnego, atmosfery szczęścia, miłości, zrozumienia, troska o ich harmonijny rozwój i przyszłą samodzielność życiową oraz zapewnienie ochrony przysługujących im praw i wolności oraz dobro rodziny, która jest podstawową komórką społeczeństwa oraz naturalnym środowiskiem rozwoju i dobra wszystkich jej członków, a w szczególności dzieci².

Głównym założeniem Programu jest stworzenie spójnego i efektywnego systemu wspierania rodzin mających trudności w wypełnianiu swoich ról rodzicielskich, w celu:

- utrzymania dziecka w rodzinie biologicznej, lub
- umożliwienia powrotu dziecka do rodziny biologicznej w sytuacji umieszczenia go w pieczy zastępczej poprzez przygotowanie rodzin biologicznych do ponownego przyjęcia dziecka.

W swych zapisach Program:

- łączy działania instytucji, organizacji pozarządowych i osób działających w zakresie wspierania rodziny,
- podkreśla istotność systematycznego podnoszenia kwalifikacji osób pracujących na rzecz rodzin dysfunkcyjnych,
- wskazuje na konieczność wczesnego podejmowania działań profilaktycznych wobec rodzin zagrożonych dysfunkcją,
- rozwija nowe formy pracy z rodziną oraz pomocy w opiece i wychowaniu dziecka.

W związku z powyższym, zakładane rezultaty jakie zostaną osiągnięte dzięki realizacji Programu to:

- ukształtowanie prawidłowych wzorców funkcjonowania rodziny,
- stworzenie nowych form wspierania rodziny,
- profesjonalizacja pomocy dziecku i rodzinie,
- wzrost aktywności społeczności lokalnej do współpracy na rzecz rodziny.

IV. ADRESACI PROGRAMU

Program skierowany jest do rodzin z terenu Miasta Belchatowa, o niżej wymienionym profilu:

- rodziny wieloproblemowe, w których występują nasilone trudności opiekuńczo- wychowawcze,
- rodziny zagrożone ograniczeniem praw rodzicielskich, z uwagi na niewydolność opiekuńczo- wychowawczą,
- rodziny z ograniczoną władzą rodzicielską w postaci nadzoru kuratora, z uwagi na niewłaściwą realizację obowiązków opiekuńczo- wychowawczych,
- rodziny z ograniczoną lub pozbawione władzy rodzicielskiej, które nie wypełniają właściwie obowiązków opiekuńczo- wychowawczych na skutek wystąpienia sytuacji kryzysowych, a dzieci ich pozostają w pieczy zastępczej.

V. CEL STRATEGICZNY I CELE OPERACYJNE- SZCZEGÓŁOWY OPIS PROGRAMU

Po dokonaniu analizy sytuacji i problemów belchatowskich rodzin objętych wsparciem przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Belchatowie, wskazano cel strategiczny Programu Wspierania Rodziny w Mieście Belchatowie na lata 2016- 2018:

Stworzenie optymalnych warunków sprzyjających prawidłowemu realizowaniu funkcji rodziny

Dla osiągnięcia celu strategicznego, za pomocą szeregu działań przedstawionych w formie tabelarycznej, realizowane będą następujące cele operacyjne:

- 1) Wzmocnienie roli rodziny i kompetencji rodziców.
- 2) Aktywna reintegracja rodziny.
- 3) Wysoka efektywność systemu wspierania rodziny.

² Na podstawie ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej

CEL OPERACYJNY I. Wzmocnienie roli i kompetencji rodziny			
CEL SZCZEGÓŁOWY 1. Promowanie wartości rodziny			
DZIAŁANIA	WSKAŹNIK REALIZACJI	REALIZATORZY I PARTNERZY	TERMIN REALIZACJI
1.1. Podejmowanie inicjatyw mających na celu promowanie wartości rodziny poprzez organizowanie np.: festynów, pikników, kampanii, itp.	<ul style="list-style-type: none"> liczba przedsięwzięć integracyjnych, liczba materiałów edukacyjnych/informacyjnych. 	<ul style="list-style-type: none"> Zespół ds. Pomocy Społecznej i Zdrowia UMB, Zespół ds. Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi UMB, organizacje pozarządowe, MOPS, kościoty i ich związki wyznaniowe, placówki oświatowe. 	2016r.-2018r.
1.2. Organizacja i realizacja działań edukacyjnych/ informacyjnych na rzecz kształtowania w środowisku lokalnym pozytywnego wizerunku rodziny.	<ul style="list-style-type: none"> liczba materiałów edukacyjnych/informacyjnych. 		
CEL SZCZEGÓŁOWY 2. Wspieranie rodziców w prawidłowym wypełnianiu funkcji rodzicielskich			
DZIAŁANIA	WSKAŹNIK REALIZACJI	REALIZATORZY I PARTNERZY	TERMIN REALIZACJI
2.1. Organizacja przedsięwzięć na rzecz kształtowania prawidłowych kompetencji rodzicielskich.	<ul style="list-style-type: none"> liczba realizowanych projektów/warsztatów/szkożeń, liczba uczestników projektów/warsztatów/szkożeń. 	<ul style="list-style-type: none"> MOPS, Zespół ds. Pomocy Społecznej i Zdrowia UMB, organizacje pozarządowe, Zespół ds. Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi UMB, Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna, placówki oświatowe. 	2016r.-2018r.
2.2. Zapewnienie rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych wsparcia asystenta rodziny.	<ul style="list-style-type: none"> liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny, liczba rodzin, u których brak efektów współpracy z asystentem rodziny (skutek -umieszczenie dziecka w pieczy zastępczej), 	<ul style="list-style-type: none"> MOPS 	2016r.-2018r.
OCZEKIWANE REZULTATY			
			<ul style="list-style-type: none"> zwiększenie świadomości społeczności lokalnej wobec roli i wartości rodziny.
			<ul style="list-style-type: none"> zwiększenie kompetencji rodzicielskich, rozwój nowych form w zakresie pomocy pracy z rodziną.
			<ul style="list-style-type: none"> poprawa funkcjonowania rodziny, utrzymanie dziecka w rodzinie biologicznej.

		<ul style="list-style-type: none"> liczba rodzin, które zakończyły współpracę z asystentem z uwagi na prawidłową realizację funkcji opiekuńczo wychowawczych. 			
2.3. Motywowanie rodzin niewydolnych wychowawczo do korzystania z istniejących form pomocy specjalistycznej w zakresie konsultacji i poradnictwa psychologicznego, pedagogicznego, prawnego oraz uzależnień.	<ul style="list-style-type: none"> liczba rodzin korzystających z oferowanej pomocy, liczba udzielonych porad/konsultacji. 	<ul style="list-style-type: none"> MOPS, organizacje pozarządowe, placówki oświatowe, zespoły kuratorskiej służby sądowej wg właściwości, Zespół Interdyscyplinarny. 	2016r.-2018r.	<ul style="list-style-type: none"> wzrost poczucia bezpieczeństwa oraz wsparcia. 	
2.4. Zwiększenie dostępności w zakresie poradnictwa rodzinnego, terapii rodzinnej, małżeńskiej.	<ul style="list-style-type: none"> liczba rodzin korzystających z poradnictwa rodzinnego, liczba rodzin objętych terapią rodzinną, liczba małżeństw objętych terapią małżeńską. 	<ul style="list-style-type: none"> MOPS, organizacje pozarządowe, Zespół ds. Pomocy Społecznej i Zdrowia UMB, Zespół ds. Współpracy z Organizacjami, Pozarządowymi UMB. 	2017r.-2018r.	<ul style="list-style-type: none"> poprawa relacji rodzinnych i małżeńskich, wzrost świadomości rodziców w zakresie powodów oraz skutków długotrwałego funkcjonowania w sytuacji destrukcyjnej dla rodziny. 	
2.5. Systematyczny monitoring sytuacji rodzin z problemem bezradności opiekuńczo-wychowawczej.	<ul style="list-style-type: none"> liczba rodzin z problemem bezradności opiekuńczo-wychowawczej objętych pomocą MOPS. 	<ul style="list-style-type: none"> MOPS 	2016r.-2018r.	<ul style="list-style-type: none"> ocena natężenia zjawiska bezradności opiekuńczo-wychowawczej, projektowanie działań dla rodzin z problemem bezradności opiekuńczo-wychowawczej. 	
CEL SZCZEGÓŁOWY 3. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu dzieci i młodzieży z rodzin niewydolnych wychowawczo					
DZIAŁANIA	WSKAŹNIK REALIZACJI	REALIZATORZY I PARTNERZY	TERMIN REALIZACJI	OCZEKIWANE EFEKTY	
3. Realizacja działań o charakterze profilaktycznym (w tym: w zakresie przeciwdziałania przemocy, uzależnień i innych zachowań ryzykownych), edukacyjnym, wychowawczym, skierowanych do dzieci i młodzieży w ramach placówek	<ul style="list-style-type: none"> liczba działań, liczba dzieci i młodzieży uczestniczących w działaniach. 	<ul style="list-style-type: none"> placówki oświatowe, placówki wsparcia dzielnego, MOPS, organizacje pozarządowe, 	2016r.-2018r.	<ul style="list-style-type: none"> podniesienie umiejętności oraz kompetencji prospołecznych dzieci i młodzieży, wzrost poziomu świadomości dzieci i młodzieży z rodzin 	

wsparcia dziennego oraz instytucji działających na ich rzecz.

- Zespół ds. Pomocy Społecznej i Zdrowia UMB,
- Zespół ds. Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi UMB,
- Komenda Powiatowa Policji,
- Straż Miejska.

niewydolnych wychowawczo wobec zjawiska przemocy, uzależnień i innych zachowań ryzykownych,
• rozwój nowych form pomocy w opiece i wychowaniu dziecka.

CEL OPERACYJNY II.				
Aktywna reintegracja rodziny				
CEL SZCZEGÓŁOWY 1. Monitorowanie sytuacji rodzin biologicznych, których dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej				
DZIAŁANIA	WSKAŹNIK REALIZACJI	REALIZATORZY I PARTNERZY	TERMIN REALIZACJI	OCZEKIWANE EFEKTY
1.1. Monitorowanie liczby rodzin biologicznych z terenu Miasta Belchatowa, których dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej.	<ul style="list-style-type: none"> liczba rodzin biologicznych dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej, liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej. 	<ul style="list-style-type: none"> MOPS, PCPR. 	2016r. -2018r.	<ul style="list-style-type: none"> ocena sytuacji rodzin biologicznych, których dzieci umieszczone zostały w pieczy zastępczej, projektowanie działań dla rodzin biologicznych dzieci umieszczonych w pieczy.
1.2. Monitorowanie wydatków poniesionych przez Miasto Belchatów w związku z umieszczeniem dzieci z terenu miasta w pieczy zastępczej.	<ul style="list-style-type: none"> wysokość środków poniesionych przez Miasto Belchatów w zakresie współfinansowania umieszczenia dzieci z terenu miasta w pieczy zastępczej w stosunku do roku poprzedniego, liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej, za które współfinansowano koszty pobytu. 	<ul style="list-style-type: none"> MOPS 	2016r. -2018r.	<ul style="list-style-type: none"> prognozowanie wydatków w związku z umieszczeniem dzieci z terenu Miasta Belchatowa w pieczy zastępczej.
CEL SZCZEGÓŁOWY 2. Wsparcie rodziców biologicznych dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej w dążeniu do reintegracji rodziny				
DZIAŁANIA	WSKAŹNIK REALIZACJI	REALIZATORZY I PARTNERZY	TERMIN REALIZACJI	OCZEKIWANE EFEKTY
2.1. Motywowanie rodziców biologicznych dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej do podejmowania działań na rzecz reintegracji rodziny.	<ul style="list-style-type: none"> liczba rodziców biologicznych rezygnujących z działań na rzecz powrotu dziecka do rodziny, liczba rodziców biologicznych, którzy podjęli działania na rzecz powrotu dziecka do rodziny, liczba rodziców biologicznych, do których dzieci powróciły, liczba dzieci, które powróciły do rodziców biologicznych. 	<ul style="list-style-type: none"> MOPS 	2016r. -2018r.	<ul style="list-style-type: none"> wzrost liczby rodzin biologicznych, do których powróciły dzieci, wzrost liczby dzieci powracających do rodzin biologicznych.
2.2. Motywowanie rodziców biologicznych dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej do podjęcia terapii odwykowej, realizacji programu korekcyjno-edukacyjnego dla sprawców przemocy, działań edukacyjnych w formie szkoleń/warsztatów w zakresie podnoszenia kompetencji rodziny oraz do	<ul style="list-style-type: none"> liczba rodzin biologicznych, w których podjęto terapię odwykową, liczba rodzin biologicznych, w których podjęto realizację programu korekcyjno-edukacyjnego dla sprawców przemocy, 	<ul style="list-style-type: none"> MOPS 	2016r. -2018r.	<ul style="list-style-type: none"> wzrost motywacji rodziców biologicznych dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej do uczestnictwa w różnych formach pomocy, poprawa relacji rodzinnych,

<p>korzystania z pomocy w formie poradnictwa specjalistycznego, terapii rodzinnej lub małżeńskiej, itp.</p>	<ul style="list-style-type: none"> · liczba rodzin biologicznych, w których podjęto działania edukacyjne w formie szkoleń/warsztatów w zakresie podnoszenia kompetencji rodziny, · liczba rodzin biologicznych, które skorzystały z pomocy w formie poradnictwa specjalistycznego, terapii rodzinnej lub małżeńskiej. 		<ul style="list-style-type: none"> · wzrost świadomości rodziców w zakresie powodów i skutków długotrwałego funkcjonowania w sytuacji destrukcyjnej dla rodziny.
---	---	--	---

CEL OPERACYJNY III.			
Wysoka efektywność systemu wspierania rodziny			
CEL SZCZEGÓŁOWY 1. Rozwój zasobów ludzkich działających w obszarze wspierania rodziny			
DZIAŁANIA	WSKAŹNIK REALIZACJI	REALIZATORZY I PARTNERZY	TERMIN REALIZACJI
1.1. Podnoszenie kwalifikacji zawodowych oraz umiejętności osób zajmujących się wspieraniem rodziny.	<ul style="list-style-type: none"> liczba zrealizowanych kursów/szkołań specjalistycznych, liczba uczestników kursów/szkołań specjalistycznych. 	<ul style="list-style-type: none"> MOPS, Zespół ds. Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi UMB. 	2016r. -2018r.
1.2. Organizacja spotkań superwizyjnych dla osób zajmujących się wspieraniem rodziny.	<ul style="list-style-type: none"> liczba godzin zrealizowanej superwizji indywidualnej i grupowej, liczba osób uczestniczących w superwizji. 	<ul style="list-style-type: none"> MOPS 	2017r. -2018r.
CEL SZCZEGÓŁOWY 2. Integracja specjalistycznych form wspierania rodziny			
DZIAŁANIA	WSKAŹNIK REALIZACJI	REALIZATORZY I PARTNERZY	TERMIN REALIZACJI
2.1. Stworzenie i aktualizacja spójnej informacji o ofercie specjalistycznych form wsparcia rodziny.	<ul style="list-style-type: none"> liczba materiałów informacyjnych. 	<ul style="list-style-type: none"> Zespół ds. Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi UMB, organizacje pozarządowe, Zespół ds. Pomocy Społecznej i Zdrowia UMB, MOPS, placówki oświatowe. 	2016r. -2018r.
2.2. Monitorowanie zjawisk stanowiących zagrożenie dla prawidłowego funkcjonowania rodzin.	<ul style="list-style-type: none"> liczba sporządzonych sprawozdań/ analiz dotyczących zjawisk stanowiących zagrożenie dla prawidłowego funkcjonowania rodzin. 	<ul style="list-style-type: none"> MOPS, Zespół Interdyscyplinarny, Zespół ds. Pomocy Społecznej i Zdrowia UMB, Zespół ds. Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi UMB, organizacje pozarządowe, placówki oświatowe. 	2016r. -2018r.
OCZEKIWANE EFEKTY			
		<ul style="list-style-type: none"> profesjonalizacja pomocy dziecku i rodzinie, podniesienie jakości usług świadczonych przez jednostki i osoby zaangażowane w pracę z rodzinami niewydolnymi wychowawczo. 	
		<ul style="list-style-type: none"> zwiększenie dostępności do informacji o ofercie specjalistycznych form wsparcia rodziny. 	
		<ul style="list-style-type: none"> rekomendowanie zmian w systemie wspierania rodziny. 	

VI. MONITORING I EWALUACJA

W celu sprawdzenia, na ile Program został zrealizowany i jaki jest wynik podjętych przedsięwzięć niezbędne jest prowadzenie monitoringu i dokonywanie ewaluacji.

Monitoring Programu jest zbiorem założeń i propozycji wskaźników, mających za zadanie obserwowanie rezultatów wdrażania Programu. Zaproponowane wskaźniki realizacji Programu, będą modyfikowane na etapie rzeczywistego monitorowania.

Monitoring będzie polegał na pozyskiwaniu informacji i danych od podmiotów realizujących poszczególne zadania, co umożliwi wgląd w zakres podejmowanych działań, ich analizę oraz ocenę skuteczności. Analiza i ocena zebranych informacji pozwoli na planowanie dalszych przedsięwzięć oraz doskonalenie działań dotychczas ustalonych.

Realizację zaplanowanych działań będzie monitorować Zespół ds. Pomocy Społecznej i Zdrowia Urzędu Miasta Bełchatowa oraz Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Bełchatowie na podstawie informacji uzyskanych od podmiotów uczestniczących w jego realizacji.

Wskaźniki będą systematycznie mierzone do corocznego sprawozdania składanego każdego roku za rok poprzedni.

VII. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Źródłem finansowania zadań wynikających z Programu Wspierania Rodziny w Mieście Bełchatowie na lata 2016-2018 będą środki finansowe z budżetu miasta, środki pozyskiwane ze źródeł zewnętrznych, jak również środki własne podmiotów uczestniczących w realizacji zadań Programu.

VIII. SPIS WYKRESÓW

WYKRES NR 1. LICZBA RODZIN Z DZIEĆMI I BEZ DZIECI KORZYSTAJĄCYCH ZE ŚWIADCZEŃ Z POMOCY SPOŁECZNEJ W LATACH 2011-2015	6
WYKRES NR 2. LICZBA POSZCZEGÓLNYCH KATEGORII RODZIN Z DZIEĆMI OBJĘTYCH ŚWIADCZENIAMI Z POMOCY SOŁECZNEJ W LATACH 2011- 2015	6
WYKRES NR 3. LICZBA RODZIN PEŁNYCH I NIEPEŁNYCH OBJĘTYCH ŚWIADCZENIAMI Z POMOCY SPOŁECZNEJ W ROKU 2011 i 2015	7
WYKRES NR 4. GŁÓWNE POWODY PRYZYNAWANIA POMOCY SPOŁECZNEJ RODZINOM PRZEZ MOPS W BĘLCHATOWIE W LATACH 2011- 2015	8
WYKRES NR 5. LICZBA RODZIN OBJĘTYCH WSPARCIEM ASYSTENTA RODZINY W LATACH 2012- 2015	9
WYKRES NR 6. LICZBA DZIECI W RODZINACH OBJĘTYCH WSPARCIEM ASYSTENTA RODZINY W LATACH 2012- 2015	9
WYKRES NR 7. LICZBA RODZIN PEŁNYCH I NIEPEŁNYCH OBJĘTYCH WSPARCIEM ASYSTENTA RODZINY W LATACH 2012- 2015	10
WYKRES NR 8. NAJCZĘŚCIEJ WYSTĘPUJĄCE PROBLEMY W RODZINACH OBJĘTYCH WSPARCIEM ASYSTENTA RODZINY W LATACH 2012- 2015	10
WYKRES NR 9. LICZBA RODZIN ZASTĘPCZYCH, PLACÓWEK OPIEKUŃCZO- WYCHOWAWCZYCH ORAZ INNYCH PLACÓWEK, W KTÓRYCH MOPS WSPÓLFINANSOWAŁ KOSZTY POBYTU DZIECI W PIECZY W LATACH 2012- 2015	11
WYKRES NR 10. LICZBA DZIECI UMIESZCZONYCH I PRZEBYWAJĄCYCH W PIECZY ZASTĘPCZEJ W LATACH 2012- 2015	11
WYKRES NR 11. LICZBA DZIECI PRZEBYWAJĄCYCH W PIECZY ZASTĘPCZEJ ORAZ POWRACAJĄCYCH DO RODZIN W LATACH 2012- 2015	12

IX. SPIS TABEL

TABELA NR 1. PODZIAŁ KOMPETENCJI I ZADAŃ W ZAKRESIE ORGANIZACJI WSPARCIA RODZINY I PIECZY ZASTĘPCZEJ	4
TABELA NR 2. LICZBA RODZIN Z DZIEĆMI OTRZYMUJĄCYCH POMOC W MOPS Z POWODU BEZRADNOŚCI OPIEKUŃCZO- WYCHOWAWCZEJ W LATACH 2011- 2015	8
TABELA NR 3. LICZBA RODZIN NIEPEŁNYCH I WIELODZIELNYCH OTRZYMUJĄCYCH POMOC W MOPS Z POWODU BEZRADNOŚCI OPIEKUŃCZO- WYCHOWAWCZEJ W LATACH 2011- 2015	8
TABELA NR 4. POWODY ZAKOŃCZENIA WSPÓŁPRACY Z ASYSTENTEM RODZINY W LATACH 2013 - 2015	10
TABELA NR 5. LICZBA RODZICÓW NIEWYDOLNYCH WYCHOWAWCZO UCZĘSZCZAJĄCYCH DO „SZKOŁY DLA RODZICÓW” W LATACH 2011- 2015	12
TABELA NR 6. LICZBA DZIECI W LATACH 2012- 2015 W PLACÓWKACH WSPARCIA DZIENNEGO, DZIAŁAJĄCYCH W OBSZARZE WSPARCIA RODZINY	13
TABELA NR 7. LICZBA DZIECI OBJĘTYCH DZIAŁANAMI PLACÓWEK WSPARCIA DZIENNEGO W LATACH 2012 - 2015, W RODZINACH KTÓRYCH ŚWIDCZONO USŁUGI ASYSTENTA RODZINY	13
TABELA NR 8. ZADANIA REALIZOWANE W ŚWIETLICY SOCJOTERAPEUTYCZNEJ „STER”	13
TABELA NR 9. ZADANIA REALIZOWANE W ŚWIETLICY ŚRODOWISKOWEJ „PROMYK ”	13
TABELA NR 10. ZADANIA REALIZOWANE W ŚWIETLICY ŚRODOWISKOWEJ „ARKA”	14
TABELA NR 11. LICZBA PORAD UDZIELANYCH PRZEZ SPECJALISTÓW W RAMACH ZESPOŁU PORADNICTWA SPECJALISTYCZNEGO W LATACH 2011- 2015	14

